

PROBLEMATIKA MIKROREGIONŮ – SOKOLOV 2011

Článek informuje o semináři pro zástupce mikroregionů (DSO), který proběhl v květnu roku 2011 v Březové u Sokolova. ÚÚR pod záštitou Ministerstva pro místní rozvoj ČR organizuje semináře k problematice mikroregionů již od roku 2007. První dva ročníky proběhly v Brně. Další ročníky se konaly vždy v jiném kraji, a sice v Pardubicích (2009), Havlíčkově Brodě (2010) a v Březové u Sokolova (2011).

Úvod

Ústav územního rozvoje (ÚÚR) se v souladu se statutem organizace a na základě pověření Ministerstva pro místní rozvoj ČR věnuje od roku 2000 mimo jiné problematice zdola vznikajících mikroregionů (DSO). Vedle monitoringu mikroregionů, metodické pomoci a různých studií na úrovni krajů pořádá Ústav územního rozvoje jako pomoc pro aktéry regionálního rozvoje rovněž výše zmíněné semináře pro zástupce krajských úřadů a mikroregionů. Semináře dávají mimo jiné možnost regionům představit svoje území, jeho atraktivitu a rovněž přístup k řešení problémů formou konkrétních projektů na mikroregionální úrovni. Z tohoto důvodu se koná seminář každý rok v jiném kraji ČR. Kromě možnosti prezentace pořadajícího kraje a jeho mikroregionů je v rámci semináře zařazen odborný program, který zajišťují pracovníci MMR ČR, ÚÚR, vysokých škol, krajských úřadů, výzkumných ústavů a jiných subjektů pohybujících se v území a zabývajících se regionální problematikou a problematikou mikroregionů.

Seminář k problematice mikroregionů organizovaný Ústavem územního rozvoje v roce 2011 v Březové u Sokolova.

Vzhledem ke kladným ohlasům na již konané předešlé čtyři ročníky se pátý ročník semináře pro zástupce mikroregionů a krajských úřadů konal v multifunkčním centru v Březové u Sokolova. Seminář tentokrát proběhl, na rozdíl od předešlých ročníků, které se konaly vždy na podzim, již v posledním květnovém týdnu. V letošním roce byl poprvé organizován jako dvoudenní. Druhý den proběhla exkurze do okolí.

Seminář byl organizován ve spolupráci s Krajským úřadem Karlovarského kra-

je. Prezentace a rovněž exkurze v terénu byly tedy zaměřeny především na představení mikroregionů tohoto kraje.

Hlavním partnerem při organizaci semináře ze strany mikroregionů byl mikroregion Sokolov-východ, který představil svoje území nejen při prezentaci v prvním jednacím dnu, ale i v rámci exkurze do okolí. Představeny byly například obce Březová a Královské Poříčí. Obě obce jsou krajskými vítězi soutěže Vesnice roku – Březová v roce 2009 a Královské Poříčí v roce 2007.

Foto © Dan Rychlý

Multifunkční centrum Březová u Sokolova

První den konání semináře proběhla především prezentace mikroregionů, byly prezentovány konkrétní zdařile realizované projekty a akce na mikroregionální úrovni, ale i produkty a řemesla. Mikroregiony připravily zajímavou výstavku propagačních materiálů, publikací prezentujících jejich území, ale i různé regionální výrobky.

Mimo prezentace samotných mikroregionů měli zástupci krajských úřadů, mikroregionů i obcí možnost vyslechnout informace zástupců MMR ČR, ÚÚR a dalších subjektů k dané problematice, ale i prezentace neziskových organizací a výsledků výzkumů vysokých škol v problematice mikroregionů.

S aktuálními informacemi k mikroregionální problematice vystoupil zástupce Ministerstva pro místní rozvoj ČR RNDr. **Josef Postránecký**.

Dále vystoupili zástupci spolupořádajícího Karlovarského kraje **Ing. arch. Jaromír Musil** a **Ing. Milan Zukal**, kteří informovali o práci s mikroregiony na úrovni kraje a o podpoře mikroregionů ze strany kraje. Tato podpora je v současnosti (2009–2011) zaměřena zejména na zajištění kvalitní činnosti manažerů mikroregionů a na pomoc pro vytvoření profesionální řídicí a administrativní struktury.

Zájem je rovněž o podporu rozvojového potenciálu mikroregionů. Zástupce ÚÚR informoval o aktuální činnosti tohoto pracoviště v oblasti mikroregionů.

Vítané bylo vystoupení **Ing. Josefa Kořínka** z Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) Praha, který ve svém referátu prezentoval aktivity ÚZEI ve prospěch venkovského

ho prostoru, zejména v oblasti vzdělávání a poradenství.

V dalším bloku se prezentovaly mikroregiony Karlovarského kraje zastoupené mikroregiony Sokolov-východ, Mariánskolázeňsko a Konstantinolézeňsko.

Ing. Miroslav Makovička, manažer mikroregionu Sokolov-východ, seznámil účastníky s hlavními atraktivitami mikroregionu a způsobem jejich propagace, se zaměřením rozvojových aktivit mikroregionu, a rovněž s konkrétními formami spolupráce se zahraničními partnery. Uvedl rovněž příklady projektů v rámci programu Leader.

Zástupce mikroregionu Konstantinolézeňsko, **Mgr. Jan Soulek**, starosta obce

Poznámka: Za „mikroregion“ bez dalšího určení, je považován dobrovolný svazek obcí DSO dle § 49 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích se širším než jednoúčelovým zaměřením, případně zájmové sdružení právnických osob dle § 20f až § 20j občanského zákoníku.

Bezdruzice, prezentoval hlavní témata integrovaných projektů na úrovni mikroregionu.

Ing. Josef Švajgl, vedoucí manažer mikroregionu Mariánskolázeňsko, seznámil účastníky s převážující činností mikroregionu a s postupem při získávání zdrojů pro rozvojové projekty mikroregionu. Snahou mikroregionu je rovněž poskytnutí plného servisu při sestavování a realizaci projektů pro obce od korespondence a sepsání žádosti, přes výběrová řízení, realizaci až k vyúčtování projektu.

Zástupci vysokých škol seznámili účastníky semináře s výstupy výzkumných úkolů, které se věnují problematice mikroregionů.

Výzkum v oblasti malých obcí a mikroregionů z hlediska monitoringu a vyhodnocování prezentoval **RNDr. Jiří Ježek, Ph.D.** ze Západočeské univerzity v Plzni. Prezentoval výstupy dotazníkového šetření zaměřeného na úspěšnost mikroregionální spolupráce a její největší úskalí ve srovnání let 2005 a 2011. Zajímavé byly zejména zaznamenané změny v hodnocení činnosti mikroregionů (DSO) na příkladu podílu kladných odpovědí v roce 2005 a 2011 v procentech. Posun ke kladnému hodnocení ve většině bodů je zde patrný. Vypovídá to o stabilizaci a úspěšnosti této formy meziobecní spolupráce.

Problematické se jeví podle odpovědí snad jen navázání spolupráce s externími partnery, funkčnost vytváření pracovních skupin a zapojování občanů do činnosti mikroregionů.

Dalším prezentujícím zástupcem vysokých škol byl **Ing. Jiří Dušek, Ph.D.** z Vysoké školy evropských a regionálních studií, o. p. s., v Českých Budějovicích, s vystoupením na téma „Meziobecní spolupráce a její intenzita v Jihočeském kraji“.

Hlavním cílem prezentované práce bylo provedení analýz ukazatelů charakterizujících formy a intenzitu meziobecní spolupráce ve městech a obcích Jihočeského kraje v závislosti na ekonomické vyspělosti daného regionu a geografické lokaci po roce 1989. Základní myšlenkou této práce je konstatování, že spolupráce měst a obcí v Jihočeském kraji je důležitým

faktorem regionálního rozvoje, pomocí něhož lze dosáhnout významné aktivizace místních zdrojů, a tím i rozvoje daného regionu.

Výchozím byl předpoklad, že v hospodářsky méně vyspělých regionech kraje bude zájem o spolupráci intenzivnější než v regionech hospodářsky rozvinutých, což by se mělo pozitivně projevit na množství finančních prostředků plynoucích do daného území, a tím i na zmenšování disparit uvnitř kraje.

Tato výchozí hypotéza práce se potvrdila jen částečně. Bylo prokázáno, že meziobecní spolupráce sice vede k významné aktivizaci místních zdrojů, a tím i k rozvoji daného regionu, avšak nepotvrdil se předpoklad, že v hospodářsky méně vyspělých regionech kraje bude zájem o spolupráci intenzivnější, než v regionech hospodářsky rozvinutých.

Závěr semináře patřil zajímavé prezentaci **Ing. Drahomíry Kolmanové** z Asociace Entente Florale CZ – Spoluznění, o. s., která informovala o akci Má vlast – Slavnostní setkání krajů na staroslavném Vyšehradě. Akce byla spojena s výstavou dobrých příkladů úprav veřejných prostranství v jednotlivých krajích České republiky, s kulturním programem a ochutnávkou místních specialit. Příspěvek byl doplněn řadou velmi pěkných fotografií z této akce, zejména z prezentací jednotlivých krajů.

Jednání prvního dne semináře bylo zakončeno diskusí, a poté podvečerní vycházkou ke kapli svaté Máří Magdalény, která byla opravena z programu Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Druhý den konání semináře navázala na jednání prvního dne terénní exkurze s praktickými ukázkami revitalizace sokolovské pánve, jakými jsou napouštění jezera Medard, vybudované golfové hřiště nebo již fungující koupaliště Michal.

Účastníci exkurze rovněž navštívili činný důl Jiří, kde probíhá těžba a statek Bernard v Královském Poříčí s centrem řemesel.

Foto © Dana Vitková

Statek Bernard

Exkurze začala na statku Bernard. Odtud odjeli účastníci na napouštěné jezero Medard, příklad hydrické rekultivace, která je nejčastější formou rekultivace v regionu.

Jezero Medard se nachází na severozápadě od Sokolova. Vzniká jako projekt rekultivace a revitalizace území postiženého těžbou uhlí bývalého lomu Medard – Libík. Těžba v této lokalitě byla ukončena v roce 2000 a v roce 2008 byly Sokolovskou uhelnou společností dokončeny technické rekultivace lomu. V červnu roku 2010 se začalo jezero napouštět a jeho napouštění potrvá do roku 2012–2013.

Jezero Medard leží v nadmořské výšce 400 m, po úplném napuštění bude mít plochu 493,4 ha, délku 4 km a šířku 1,5 km. Objem vody v jezeře bude 120 mil. m³. Délka břehové linie bude 12,4 km.

V současnosti probíhají rovněž rekultivace břehů jezera, výstavba pláží a při-

Foto © Dana Vitková

Jezero Medard

stavu u obce Svatava. Na břehu jezera bude ležet šest měst a obcí. Okolí jezera Medard se má postupně změnit v atraktivní rekreační zónu.

Dalším příkladem úspěšně provedené rekultivace, který si účastníci exkurze prohlédli, je golfové hřiště poblíž Sokolova, které vybuďovala Sokolovská uhelná společnost rovněž v rámci rekultivační činnosti po těžbě hnědého uhlí. Jezero – koupaliště Michal, další příklad dobře provedené hydričké rekultivace na Sokolovsku se nachází na místě bývalého povrchového hnědohuelného dolu. Po ukončení těžby v roce 1991 byla jáma po těžbě zatopena a od roku 2004 je využívána k rekreačním účelům jako koupaliště s velmi kvalitní čistou vodou. Jezero má rozlohu 29 ha a je poměrně mělké s hloubkou maximálně 5,6 m. Nachází se v nadmořské výšce 452 m. Objem vody je asi 800 000 m³. Návštěvníci koupaliště mají k dispozici dobře vybudované zázemí, ale i různé vodní atrakce a obří tobogán. Nedostat-

kem je, zejména pro návštěvníky ze vzdálenějších míst, absence ubytovacích možností v bezprostřední blízkosti jezera.

Poté, co účastníci exkurze navštívili několik příkladů provedených rekultivací po ukončení těžby, si prohlédli činný důl Jiří z vyhlídky na Písečném vrchu.

V dole Jiří se uhlí stále těží a mělo by se podle odhadu těžit až do roku 2036. Poté začnou rekultivační práce.

Exkurze byla ukončena, prohlídkou zrekonstruované budovy statku Bernard, kde si účastníci prohlédli kromě samotné stavby také muzeum řemesel. Při interaktivní prohlídce s průvodcem navštívili například zemědělskou expozici. Během další prohlídky

v expozici nazvané „Pocta řemeslům“ si účastníci prohlédli výroby různých řemeslných odvětví tradičními postupy našich předků, například výrobu porcelánu, skla, opracování dřeva, ale i expozici tkalcovství a včelařství.

Každoroční pořádání seminářů má za cíl navázat dobrou spolupráci s kraj-

Foto © Dana Vítková

Důl Jiří

skými úřady i jednotlivými mikroregiony. Slouží k prezentaci jednotlivých regionů a konkrétních projektů na mikroregionální úrovni. Přínosem je rovněž vzájemná výměna zkušeností mezi zástupci jednotlivých krajů a mikroregionů.

Cílem tohoto článku je mimo jiné informovat aktéry regionálního rozvoje na mikroregionální úrovni o existenci každoročně konaných seminářů a seznámit je s jejich obsahovým zaměřením.

Prezentace z V. ročníku semináře pro zástupce mikroregionů jsou k dispozici na www stránkách Ústavu územního rozvoje na adrese <http://www.uur.cz/default.asp?ID=4064>.

Prezentace ze všech konaných ročníků semináře jsou k dispozici na adrese <http://www.uur.cz/default.asp?ID=3217>.

*RNDr. Vladimíra Labounková
Ústav územního rozvoje*

Foto © Dana Vítková

Statek Bernard